

Управління культури
Черкаської облдержадміністрації

Комунальний заклад „Обласна універсальна наукова
бібліотека імені Тараса Шевченка
Черкаської обласної ради

"Його думка, його пісня не вмере не загине" : методичні поради до 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка / КЗ "ОУНБ імені Тараса Шевченка" ; укладач Р. П. Круценко. – Черкаси. 2013. – 24 с.

"Його дума, його пісня не вмере, не загине"

**(Методичні поради до 200-річчя від дня народження
Т. Г. Шевченка)**

Підготувала

Р.П. Круценко

Редактор

Г.С. Круглякова

Відповідальний за випуск

К.С. Бугаєнко

Комп'ютерний набір

І.В. Таранець

"Кобзарю! Знов до тебе я приходжу,
бо ти для мене совість і закон..."

Л. Костенко

Шевченків край... Земля безсмертного Тараса. Так називають сьогодні Черкащину – батьківщину людини, яку знає весь цивілізований світ.

Для відзначення у 2014 році 200-річного ювілею Тараса Григоровича Шевченка та підтримки заходів із вивчення і популяризації його спадщини в Україні та за її межами Президентом України В. Ф. Януковичем підписано Указ № 257/2012 від 11 квітня 2012 р. "Про додаткові заходи з підготовки та відзначення 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка", першим пунктом якого було:

- "Оголосити в Україні 2014 рік **Роком Тараса Шевченка**";
- Організація та проведення всеукраїнського Шевченківського форуму "Свою Україну любіть!" та Шевченківського міжнародного літературного конгресу ; запровадження гуманітарного проекту "Шевченківські читання", у форматі якого започатковано акцію "Читаємо, малюємо Шевченка".

9 березня на батьківщині Шевченка відбулося відкриття краєзнавчо-мистецької акції "Шевченковими шляхами Черкащини", яка передбачає активізацію роботи щодо літературно-мистецького виховання підростаючого покоління.

На виконання заходів із підготовки та відзначення в області 200-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка, затверджених розпорядженням обласної державної адміністрації від 13.07.2012 № 200, управлінням культури Черкаської облдержадміністрації прийнято наказ від 07.05.2013 № 91 "Про проведення "Шевченківських читань" у бібліотеках області.

Згідно з наказом із травня 2013 року по березень 2014 року бібліотеки мають забезпечити проведення "Шевченківських читань", використовуючи різні форми і методи роботи: книжково-ілюстративні виставки, презентації нових надходжень, зокрема рідкісних видань, компакт-дисків, відео та аудіозаписів творів шевченківської тематики, літературно-мистецькі вечори, композиції, літературні години, обговорення книг, вікторини, віртуальні подорожі, інтернет-мандрівки, озвучені виставки, конкурси, брейг-ринги тощо.

Оголошується з вересня 2013 року по березень 2014 року обласний заочний літературно-мистецький конкурс "З любов'ю до Кобзаря", в якому візьмуть участь різні вікові категорії читачів бібліотек.

Використовуючи водночас традиційні та інноваційні форми популяризації творчої спадщини Великого Кобзаря та видань, які розкривають його творчість, доцільно надавати перевагу заходам, що викликають емоції, спонукають користувачів до безпосередньої в них участі.

У комплексі заходів до відзначення ювілею Т.Г. Шевченка важливе місце мають зайняти наочні форми: постійні розгорнуті книжково-ілюстративні виставки-панорами, виставки вшанування, виставки-вікторини одного твору, картини, віртуальні виставки, мультимедійні виставки-екскурси тощо:

"Тарас Шевченко – України син"

"Пророк своєї вітчизни"

"Поет. Художник. Патріот"

"У вінку всенародної шани"

"У серці України, в краю Шевченка"

"Шевченківські місця на Черкащині"

"Ім'я, благословенне у віках"

"Світ шанує Кобзаря"

"Пам'ять, увічнена пензлем" інші.

До виставки-панорами "З любов'ю до Кобзаря" розділами можуть бути:

- Шевченкові твори – сяють як зорі

- Мистецькі обрії Тараса Шевченка

- Здобутки шевченкознавців Черкащини

- Письменники-лауреати Шевченківської премії.

На виставці можна розмістити цитати:

"У росяні вінки заплетені суцвіття

До ніг тобі, титане, кладемо

Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття.

Тебе своїм сучасником зємо."

Василь Симоненко

"Не в землі він лежить

Над землею стоїть, як з граніту,

Так, що як не дивись –

А видно його всьому світу"

А. Малишко

"Ще не було епохи для поетів,
Та були поети для епох".

Л. Костенко

Окрім друкованих видань бажано на книжкових виставках розмістити світлини, картини, альбоми, аудіо записи пісень на слова Т.Г. Шевченка. Для виставки необхідно добирати найкращу літературу, найновіші видання творів Т. Шевченка, літературознавців, у яких відображено життєвий і творчий шлях поета, розкривається його значення в історії української літератури, вислови про нього видатних людей тощо.

Складовими Шевченківських читань мають бути літературні вечори різного тематичного спрямування, свята, літературні години, які бажано розкрити розмаїттям тем.

Для прикладу можуть бути:

- Світова велич Шевченка
- Живий у правді віковий
- Живуть, Тарасе рідний, поміж нас і голос твій, і пензель, і слово
- Літопис Кобзарєвої долі
- Жіноча доля в творчості Шевченка
- Сердечні пристрасті й розчарування Кобзаря
- Ти живий, Кобзарю, пісні твої линуць по світу
- На перехресті долі й музи
- Поезія Шевченка – то музика народної душі
- ...і оживе добра слава, слава Кобзарєва
- Разом з Тарасом шляхами тернистими
- Шевченкова поезія, мов пісня колискова, співуча і чарівна,

в ній рідна ллється мова

Пробудити у користувачів допитливість, небайдужість до долі поета мають цікаві конкурси, змістовні вікторини.

Для конкурсу можна взяти такі теми:

- "Золоті зерна поезії Шевченка";
- "Прочитайте рідне слово зі сторінок Кобзаря";
- "Відкрий для себе таїну – поринь в красу Шевченкового слова".

Пропонуємо ряд текстів, що можуть бути використані для проведення вікторини **"Чи знаєш ти Шевченка?"**

З якого твору Т.Г. Шевченка ці афоризми?:

Тяжко – важко в світі жити
Сироті без роду,
Нема куди прихилиться –
Хоч з гори та в воду.
("Думка")

Сини мої! Орли мої!
Летіть в Україну –
Хоч і лихо зустрінеться,
Так не на чужині.
Там знайдеться душа щира,
Не дасть погибати...
("Гайдамаки")

Як понесе з України
У синєє море
Кров ворожу...отоді я
І лани і гори –
Все покину, і долину
До самого Бога
Молитися...а до того
Я не знаю Бога.
("Як умру, то поховайте")

В Україну ідіть діти,
В нашу Україну...
("Думи мої, думи мої...")

Кричать сови, спить дїброва,
Зірньки сіяють,
Понад шляхом, щирцею,
Ховрашки гуляють.
("Катерина")

Із-за лісу, з-за туману
Місяць випливає,
Червоніє, круглолиций,
Горить, а не сяє...
("Гайдамаки")

Поклала мати коло хати
Маленьких діточок своїх,
Сама заснула коло їх.
Затихло все, тільки дівчата
Та соловейко не затих.
("Садок вишневий коло хати")

І все-то те, вся країна
Повита красою,
Зеленіє, вмивається
Дрібною росою,
Споконвіку вмивається
Сонце зустрічає...
("Сон")

І на землі і на небі
Рай, і я не знаю,
Якого ще люди раю
У Бога благають?
("Відьма")

Село і серце одпочине:
Село на нашій Україні –
Неначе писанка, село.
Зеленим гаєм поросло.
("Княжна")

Кругом поле, як те море
Широке, синіє.
("Тополя")

Аж страх погано
У тім хорошому селі.
Чорніше чорної землі
Блукають люди, повсихали
Сади зелені, погнили...
("І виріс я на чужині")

Мені аж страшно, як згадаю
Оту хатину край села!
("Якби ви знали, паничі...")

Не вмирає душа наша,
Не вмирає воля.
І неситий не виоре
На дні моря поле.
Не скує душі живої
І слова живого.
("Кавказ")

Якби ви вчилися так, як треба,
То й мудрость би була своя.
А то залізете на небо:
І ми не ми, і я не я,
І все те бачив, і все знаю,
Нема ні пекла, ані Раю.
("...і мертвим, і живим...")

Було колись, панували,
Та більше не будем!..
Тії слави козацької
Повік не забудем.
("Тарасова ніч")

Не дуріте самі себе,
Учітесь, читайне,
І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь.
("...і мертвим, і живим...")

Погано дуже, страх погано!
В оцій пустині пропадуть.
А ще поганше на Україні
Дивитись, плакати – і мовчати!
("І виріс я на чужині...")

Будеш, батьку, панувати,
Поки живуть люди
Поки сонце з неба сяє,
Тебе не забудуть!
("На вічну пам'ять Котляревському")

Борітеся – поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!
("Кавказ")

...вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте.
("Як умру, то поховайте...")

Запитання до вікторини на знання лауреатів шевченківської премії:

- З якого року присуджується Національна премія України імені Тараса Шевченка і коли вручається? (1962р. 9 березня).
 - Що вручається особам, удостоєним цієї премії? (присвоюється звання лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, вручається Диплом і почесний знак лауреата).
 - Скільки разів можна стати лауреатом цієї премії? (один раз).
 - Хто визначає розмір премії? (Президент України своїм Указом).
 - Хто із письменників були першими лауреатами премії? (П. Тичина, О. Гончар, В. Сосюра, Григорій Тютюнник, Г. Майборода).
 - Хто із Черкаських письменників є лауреатами премії після 2000-го року? (М. Слабошпицький, В. Шкляр, В. Рутківський).
- Бібліотечні працівники мають постійно привертати увагу користувачів до нових книг. До бібліотек області, зокрема, надійшли видані у 2012 році:
- Тарас Шевченко – славний син Черкаської землі;
 - Лисенко М.П. Коріння Шевченкового роду: генеалогія: спогади;
 - Шевченко Тарас Григорович. Альбом 1845 року;
 - Шевченко Тарас. "Я так її, я так люблю...". Вибрані вірші та поеми.

Книга **"Тарас Шевченко – славний син Черкаської землі"** висвітлює сторінки та миттєвості життя і творчості великого Кобзаря – Тараса Григоровича Шевченка, які поєднані з його батьківщиною – рідною Черкащиною.

Через роки і століття черкащани зберігають пам'ять про свого видатного земляка, свято бережуть всі історичні, культурні та природні пам'ятки його перебування на Черкащині.

При обговоренні цього видання можна зосередити увагу користувачів на питаннях:

- Дати життя і творчості Т.Г. Шевченка;
- Шевченківські місця на карті області;
- Шевченків родовід;
- Національний заповідник "Батьківщина Шевченка";
- Відвідини рідної землі – шевченківські святині Черкащини;
- Місто Канів – місце вічного спочинку поета.

Кожному цікаво довідатися про своїх предків, але, на жаль, не кожен знає свій родовід, який містить не лише витоки походження, а й джерела міцності, духовного багатства. Тим більше, коли мова йде про рід кровних нащадків Тараса Шевченка.

Дослідив генеалогію роду, зібрав спогади **М. Лисенко у своїй книзі "Коріння Шевченкового роду"**.

Автор цього дослідження також є нащадком Великого Кобзаря, розкрив багато, досі мало знаних, гілок родоводу великого українського поета, життєписів нащадків, які внесли і свою лепту в історію України.

Кожна розповідь, кожен спогад по-своєму цікаві і повчальні. Через пам'ять роду вони передають неповторний дух минулого нашої української землі, доторкуються душею до коріння Шевченкового роду.

Авторові вдалося глибоко розкрити генеалогічне древо Шевченкового роду – понад тисячу осіб, серед яких немало видатних людей.

Цінність цієї книги підсилюють відшукані автором давні родинні світлини. Праця Миколи Лисенка відзначена Дипломом Всеукраїнського конкурсу "У нас одне коріння".

Своєрідним прологом до відзначення шевченківського ювілею став вихід у світ факсимільного видання **"Альбом Тараса Шевченка 1845 року"**.

Микола Томенко, співавтори видавничого проекту – Інститут літератури НАН України та видавництво – мали на меті максимально точно відтворити мандрівку Кобзаря 1845 року в складі Київської археологічної комісії Полтавською та Київською губерніями. На малюнках двадцятисторінкового альбому бачимо історико-архітектурні пам'ятки нашої землі – церкву Петра і Павла та трапезну церкву в Густинському монастирі (Полтавська губернія), Іллінську церкву в Суботові (Київська губернія). Окрім того, є в альбомі і жанрові замальовки. Видання покликане популяризувати малярський геній Шевченка.

Свою Україну любіть
Любіть її... Во время люте,
В останню тяжкую минуту
За неї господа моліть.

Т. Шевченко

Фундаментальне видання Тарас Шевченко "Я так її люблю...": вибрані вірші та поеми, ініційоване Національним культурним центром України в Москві за підтримки Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України, присвячене 200-річчю від дня народження Великого Кобзаря і є даниною глибокої шани й любові до нього. У книзі вміщено вибрані оригінальні твори – вірші та поеми Тараса Шевченка, написані в різні періоди його драматичного життя, та їх переклади російською мовою. Книгу щедро ілюстровано малюнками, офортами та малярськими творами Шевченка, які віддзеркалюють ще одну яскраву грань його могутнього таланту, наочно підтверджують його неосяжний мистецький потенціал.

Ця книга видана для популяризації творчості видатного українського поета серед української діаспори в Росії та інших країнах СНД.

В роботі з популяризації творчості Т.Г. Шевченка пропонуємо використати сценарій віртуальної подорожі по книзі В. Жадька **"Іду за Шевченком. Від Києва до Канева"**, підготовлену методистом Золотоніської ЦРБ Д.Г. Вовк.

Ведуча 1. Дорогі друзі! Сьогодні ми з вами вирушимо у віртуальну подорож "Шляхами Кобзаря", а дороговказом у ній буде книга Віктора Жадька "Іду за Шевченком. Від Києва до Канева". В ході розповіді ви зможете бачити на екрані художні твори та місця, де перебував Шевченко.

Автор книги сам пройшов шлях, яким мандрував Кобзар, тричі приїздивши в Україну. Зараз ми з вами відвідаємо найбільш визначні місця, де бував Т. Шевченко.

Ведуча 2. Доля розпорядилась так, що найбільший український поет і художник, який понад усе любив Україну, майже все життя перебував далеко від неї. На рідну землю він приїздив тільки в гості на короткий час. У 1843 році поету пощастило вперше після довгої розлуки приїхати до рідних країв і два тижні по-

бути в Києві. В цей час він створює цілу добірку краєвидів, у яких показав всю красу і велич міста над Дніпром. Ці роботи, а їх понад 20, – є рідкісними сторінками літопису м. Києва середини XIX сторіччя.

Т. Шевченко полюбив всім серцем Київ та її людей, навіть планував залишитися жити в цьому прекрасному місті. Художник з документальною точністю створив своєрідний топографічний опис міста, який і досі вражає києвознавців.

Проживаючи в Києві, Шевченко зупинявся на квартирах в різних місцях. Він не любив центр міста, тож вирушив у пошуках житла на Поділ – хотів бути ближче до простого люду, який селився переважно тут.

Ведуча 1. Вій оселився на Пріорці. Це історична місцевість на Подолі, яка захопила поета своєю мальовничістю – садами, будиночками "з білими, білими, як сметана стінами", які потопали у яблуневому та вишневому цвіті. За спогадами його сучасників Шевченко вставляв зі сходом сонця, щоб бачити, як тополі прошумлять "На добрий день" і чути як птаство прощебече свій перший привіт ранку. Піднявшись, витягав з колодязя відро свіжої води, умивався, молився Богу. До цього часу будинок, де жив Шевченко, зберігся, йому зараз понад 250 років. Навіть адреса, вул. Вишгородська, 5 залишилась тою ж самою. Зараз тут відкрито відділ Національного музею Т. Шевченка.

Ведуча 2. Перебуваючи у Києві. Поет багато малював. В його задумах було створення серії альбомів "Живописна Україна". Альбом мав дати, на думку Тараса Григоровича, добрий прибуток, на який сподівався викупити з кріпацтва своїх родичів. Але грошей на цей задум не було. Шевченко звертався по допомогу до знайомих, але ніхто крім Варвари Рєпніної його не підтримав.

Із запланованої серії альбомів вдалося видати лише один. До нього увійшов відомий пейзаж "Видубецький монастир у Києві". Він став визначним явищем українського живопису.

Ведуча 1. Великий поет і художник мріяв жити і працювати в Києві. Він стає співробітником київської археологічної комісії і за її дорученням малює архітектурні пам'ятки в різних губерніях України, створює велику серію прекрасних архітектурних пейзажів. У столиці Шевченко провів щасливий рік життя перед ареш-

том 1847 року. За цей період відомі його пейзажі "Аскольдова могила", "Китаївська пустинь", "Костьол у Києві". На жаль не всі малюнки художника, присвячені Києву, збереглися. Але й ті, що дійшли до нас стали значним внеском в розвиток українського мистецтва. Вони розповідають про давній Київ, його архітектуру, чарівну, неповторну природу.

Ведуча 2. 5 квітня 1847 року Т. Шевченка було заарештовано і відправлено до Оренбурга на військову службу. Сумуючи за Батьківщиною, поет тужив і за улюбленим містом. "Далеко, дуже далеко від моєї милої, прекрасної, моєї бідної Батьківщини. Я люблю іноді дивитись на широкий, безлюдний степ і линути думкою на береги широкого Дніпра. Але найчастіше я тішу свою уяву картинами златоглавого, садами повитого і тополями увінчаного Києва".

Після 10-річного заслання і повернення до Петербурга, Т. Шевченко довго клопочеться про дозвіл на відвідання України, зокрема і Києва, і таки добивається свого. В 1859 р. він приїздить до міста. Це була його остання подорож на Україну.

Ведуча 1. Як тільки Шевченко приїздив в Україну, поспішав найперше до рідного порогу. У 1843 році до рідного краю поет приїхав разом з Є. Гребінкою. Зразу ж помандрували до Керелівки – відвідати рідню, побачити односельців. А потім, подорожуючи рідною землею, малював улюблені пейзажі, мальовничі околиці сіл, береги річок та ставків. Найвідоміша картина того часу – це "Хата батьків у Керелівці". Свою рідну домівку він часто згадував і малював. У повісті "Княгиня" він так описав оселю своїх батьків: (Жадько В. Іду за Шевченком – цитата ст. 29, абзац 2).

Ведуча 2. В 1843 році Шевченко побував в Чигиринському повіті. Цей край приваблював його героїчним минулим, пов'язаним з гайдамаками та козаками. Саме тут художник створив картини "Чигиринський дівочий монастир" та "Чигирин з Суботівського шляху". З Чигирини поет подався до Суботова, його вабили ці краї неповторним історичним духом, причетністю до життя великого гетьмана Б. Хмельницького. В Суботіві Шевченко познайомився з козаком Антоном Яременком, дворище якого було розташоване там, де колись були Богданові палати. Художник малює декілька акварелей, які на жаль, не збереглися. Але

одна з них "Богданова церква в Суботіві" справляє особливе враження.

Ведуча 1. В 1845 році, коли Т. Шевченко вдруге приїжджав на Україну, він побував в Холодному Яру. Подорожував поет кінями через села Мельники та Кресельці, відвідав Свято-Троїцький Мотронинський монастир. У цьому монастирі Шевченко вперше побував ще в дитинстві, сюди його приводив дід Іван на прощу. Тож і змалював Т. Шевченко монастир в пам'ять про діда, який розповідав про гайдамаків, котрі поховані на цвинтарі монастиря. Після відвідин святої обителі залишив нам Шевченко поему "Гайдамаки".

Ведуча 2. У слід за художником Т. Шевченком ми мандруємо у село Мойсівку на Драбівщині. Сюди він приїхав 29 червня 1843 року неспроста: цього дня за традицією поміщиця Т. Волховська відзначала іменини покійного чоловіка. Український етнограф і письменник Олександр Афанасьєв-Чужбинський так згадував про той час: "На Петра і Павла в одному старовинному домі Т. Волховської з'їжджалися поміщики не тільки з Полтавської, а й з Чернігівської Київської губерній. Бали Волховської були своєрідним Версалем: туди везли на показ наймодніші сукні, найновіші мазурки, найдотепніші каламбури, і там же відбувався перший виїзд панночок.

Звістка про приїзд поета і художника Шевченка миттю розлетілася по всьому дому і кімната, де був поет наповнилась його шанувальниками та тими, хто хотів познайомитись з ним".

Ведуча 1. Серед різноманітної публіки, яка зібралась у Мойсівці було чимало таких, хто вже чув про Т. Шевченка, читав його твори. На той час твори поета переписували від руки, його малюнки були знані серед любителів мистецтва. У Мойсівці художник виконав акварельний малюнок під назвою "Бал у Волховських", але на жаль він не був знайдений.

Свої найкращі згадки, свою молодість і волю письменник пов'язував з колишніми щасливими днями на Драбівщині (уривок з вірша Г. З "Немає гірше, як в неволі..." С. 44).

Ведуча 2. 1859 рік – рік, коли Шевченко востаннє був в Україні. Він був дуже насиченим для поета, який ніби передчу-

вав, що це його останнє побачення з рідною землею, з рідними і близькими.

У червні 1859 року Т. Шевченко прибув до села Прохорівки Канівського повіту, де гостював у професора М. Максимовича. Вперше вони зустрілися в 1843 році в Києві, відтоді заприятелювали і листувалися. Шевченко дуже полюбив ці місця, адже вони були унікальні за своєю природою. За словами Максимовича, Т. Шевченко, коли гостював, приходив до нього тільки ночувати, а решту часу проводив у полі та біля Дніпра з рибалками. Під час перебування в Прохорівці поет розпочав писати поему "Марія". З малюнків цього періоду відомі два: портрет М. Максимовича та портрет його дружини Марії.

Ведуча 1. Прямо з гостин у Максимовичів Т. Шевченко приїхав до Млієва. Художник мріяв побачити цукровий завод фірми "Яхненка і Симиренко".

Симиренки прийняли поета і художника з великою радістю. Управитель заводу Олексій Хропаль влаштував Т. Шевченка в своєму помешканні з великим комфортом. Платон Симиренко запрошував на обіди, вів розмови з поетом, проходжаючись алеями парку розглядали унікальний сад. Шевченко був вражений промисловим містечком. В ньому були створені всі умови для повноцінного, комфортного життя робітників, тут дбали і про їхнє здоров'я та духовне життя, умови праці та відпочинку.

Кожна родина мала свій окремих будинок, в магазинах продавали всі необхідні товари за помірними цінами, діяла безкоштовна лікарня і школа. Завод і містечко були оснащені газовим освітленням, про високу культуру побуту свідчив і той факт, що в містечку був водогін.

За кілька днів перебування у Млієві Т. Шевченко познайомився і потоваришував з багатьма членами родини Симиренка. Пізніше переписувався з П. Симиренком, з вдячністю згадував Олексія Хропаля.

Ще тривалий час у Млієві панував дух поета і художника Т. Шевченка. Як найсвятішу реліквію зберігали в родині Симиренка позацензурний примірник "Кобзаря".

Ведуча 2. Далі мандруємо разом з Шевченком до Корсуня. Тут пост зупинився у троюрідного брата Варфоломія, який був управителем маєтку князя П.П. Лопухіна. Тарас Григорович

вільно ночував себе в родині брата, був доглянутим, веселим і життєрадісним, спілкувався з багатьма простими людьми. Багато часу він присвячував малюванню. Відомі його малюнки того часу: "Дерева", "Понад Россю", "В Корсуні". Цей малюнок зараз знаходиться в Національному музеї Т. Шевченка в Києві.

Ведуча 1. Все життя Т. Шевченка мріяв оселитися над Дніпром, "на Україні милій". 5 липня 1859 року Кобзар приїздить у село Межиріч Канівського повіту до пана Парчевського. Він просив пана продати йому шматок землі на горі Мотовилівка, що знаходилась між селом Пекарі і Каневом. Таку згоду він дістав і разом з управителем пана Парчевського та землеміром приїхали на берег Дніпра для обміру землі під будівництво садиби.

Ведуча 2. Та не судилося Тарасу збудувати свою хату. Оглядаючи землю під садибу, Шевченко висловив антиурядові думки, за що був затриманий і відвезений у Мошни під пильний нагляд поліції. Із Мошен його відправляють у Черкаси, потім до Києва. Але, завдяки друзям, цей арешт виявився недовгим і поет повернувся до Петербурга. Т Шевченко мав плани невдовзі знову поїхати на Україну, щоб оселитись назавжди в своєму будинку, будівництво якого доручив Варфоломію Шевченку.

Ведуча 1. Та мрії Шевченка не збулись. Вранці 10 березня поета не стало. А 16 березня відбувся похорон на Смоленському цвинтарі в Санкт-Петербурзі. Петербурзька українська громада розуміла, що незабаром доведеться відправляти домовину в далеку дорогу, щоб виконати Шевченків заповіт. На початку квітня було отримано дозвіл на перепоховання в Україні.

10 травня 1861 р. в Каневі на Чернечій горі, неподалік місця, де так хотів оселитися великий поет, його було поховано.

Ведуча 2. Т.Г. Шевченко – це гордість української нації і світової культури. А ми горді тим, що причетні до того, що родом з краю, де народився великий Кобзар.

У підготовці до проведення заходів, пов'язаних з 200-літнім ювілеєм Тараса Шевченка, радимо використати сценарії з журналів "Шкільна бібліотека", "Позакласний час", "Дивослово", "Бібліотечна планета" та наявні, надіслані у свій час, методичні бібліографічні матеріали методичних центрів.

Сценарії:

Безручко, Н. І. Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття... [метод. поради] / Н. І. Безручко // Шк. б-ка. – 2011. – № 2. – С. 38 – 45.

Бондар, Г. Знайомий незнайомий Шевченко : [літ. муз. вікторина] / Г. Бондар // Бібл. планета. – 2000. – № 1. – С. 8 – 9.

Василенко, О. М. Слухайте голос безсмертний Тараса : [сценарій] / О. М. Василенко // Позакл. час. – 2011. – № 2. – С. 9 – 12.

Великий син великого народу : [сценарій] // Позакл. час. – 2010. – № 2. – С. 147 – 148.

Доценко, Т. В. Жінки у драмі кохання Тараса Шевченка : [усн. журнал] / Т. В. Доценко // Вивчаємо укр. мову та л-ру. – 2007. – № 5. – С. 1 – 16.

Дунайська, С. Є в Шевченка народження дата – дати смерті в Шевченка немає : [літ. вечір] / С. Дунайська // Позакл. час. – 2010. – № 2. – С. 152 – 153.

Кобзар у нашій оселі : [сценарій] // Позакл. час. – 2010. – № 2. – С. 150 – 151.

Костюченко, В. Музи генія – інтимна лірика Тараса Шевченка : [літ.-муз. композ.] / Валентина Костюченко // Дивослово. – 2012. – № 3. – С. 29 – 32.

Кухаренко, Г. М. До літературних березневих дат : [конкурс, вікторина] / Г. М. Кухаренко // Шк. б-ка. – 2011. – № 2. – С. 124 – 125.

Леськів, О. С. Стежками творчості генія : [літ. вікторина] / О. С. Леськів // Шк. б-ка. – 2012. – № 3. – С. 73 – 74.

Ми тебе не забули, Тарасе : [сценарій] // Позакл. час. – 2008. – № 2. – С. 19 – 20.

Неткал, Н. В. Вклонімося волелюбному таланту : [метод. матеріали] / Н. В. Неткал. – Корсунь-Шевченків. ЦРБ, 2011. – 28 с.

Олійник, В. М. Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття : [метод. рек.] / В. М. Олійник – Чернобаїв. ЦРБ, 2011. – 21 с.

Олійник, О. Вогненне слово Кобзаря : [літ. вечір] / О. Олійник // Шк. б-ка. – 2011. – № 2. – С. 113 – 118.

Остра, Н. П. Троянди Шевченкової любові : [сценарій літ. вечора] / Н. П. Остра // Шк. б-ка. – 2011. – № 2. – С. 119 – 123.

Петрушева, Н. Т. Шевченко: музика : [сценарії] / Н. Т. Петрушева // Все для вчителя. – 2008. – № 7. – С. 68.

Тимікевич, М. П. Ми Шевченка славить будем... : [конкурс знавців] / М. П. Тимікевич // Вивчаємо укр. мову та л-ру. – 2007. – № 5. – С. 36 – 38.

Регуш, О. А. Чи знаєш ти біографію і творчість Т. Г. Шевченка? : [літ. вікторина] / О. А. Регуш // Шк. б-ка. – 2011. – № 2. – С. 125.

Роянова, А. Послання у вічність : [літ. вечір] / А. Роянова // Дивослово. – 2009. – № 3. – С. 11.

У кожного своя доля і свій шлях широкий... : [сценарій] // Позакл. час. – 2010. – № 2. – С. 149 – 150.

Федоренко, В. Шевченкіана : [інтелект.-пізнав. гра] / Валерій Федоренко // Дивослово. – 2009. – № 5. – С. 5 – 6.

Чуйко, Л. М. Конкурс знавців життя і творчості Т. Г. Шевченка / Л. М. Чуйко // Позакл. час. – 2011. – № 2. – С. 80 – 81.

Шамрай, Л. Є. Вшановуємо Т. Г. Шевченка : [усний ж-л] / Л. Є. Шамрай // Шк. б-ка. – 2008. – № 2. – С. 85 – 87.

Шатківська, Л. І. Шевченкіана : [вікторина] / Л. І. Шатківська // Позакл. час. – 2010. – № 10. – С. 101 – 102.

Список рекомендованої літератури:

Про додаткові заходи з підготовки та відзначення 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка : указ Президента України від 11 квіт. 2012 року № 257 : [оголосити в Україні 2014 р. Роком Тараса Шевченка] // Уряд. кур'єр. – 2012. – 18 квіт. – Орієнтир. – № 16. – С. 16.

Про затвердження плану заходів з підготовки та відзначення 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка та 150-річчя від дня його перепоховання : розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 берез. 2011 року № 167. // Уряд. кур'єр. – 2011. – 5 берез. – С. 8.

2014 – Рік Тараса Шевченка [Президент В. Ф. Янукович виступив з ініціативою проголошення 2014 року в Україні Роком Тараса Шевченка та встановлення Міжнародного року Т. Г. Шевченка] // Слово Просвіти. – 2012. – 12 – 18 квіт. (Чис. 15). – С. 2.

Рижова, М. Черкащина готується до 200-ї річниці з дня народження національного Пророка : [про план заходів щодо вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка] / Марта Рижова // Черкащина регіональна. – 2013. – 11 лют. – С. 8.

* * *

Безуглий, В. На Тарасовій горі в Каневі Президент України Віктор Янукович вшанував пам'ять Кобзаря та вручив державні премії / Володимир Безуглий // Нова Доба. – 2012. – 13 берез. – С. 1.

Безуглий, В. До 200-літнього ювілею Тараса Шевченка готується Україна і світ : [план заходів, зокрема на Черкащині] / Володимир Безуглий // Нова Доба. – 2012. – 24 квіт. – С. 6.

Безуглий, В. Найкраще вшанування пам'яті Великого Кобзаря – популяризація його творів : [презентація факсиміального "Альбому Тараса Шевченка 1845р."] / В. Безуглий // Нова Доба. – 2012. – 7 берез. – С. 5.

Біленко, В. В Україну – назавжди : Дорога Великого Кобзаря : з тимчасового посмертного прихистку – до вічного : [маловідомі факти про перепоховання Шевченка] / Володимир Біленко // Уряд. кур'єр. – 2011. – 21 трав. – С. 8.

Білецький, Ф. Скільки родичів у Кобзаря? : [про кн. "Коріння Шевченкового роду" М. Лисенка] / Феофан Білецький // Черкас. край. – 2012. – 13 квіт. – С. 5.

Бондаренко, О. Батьківщина Великого Генія. / Ольга Бондаренко // Черкащина. – 2013. – № 1. – С. 9 – 12.

Бондаренко, С. Де Дніпро широкий : [міжнародне літературно-мистецьке свято "В сім'ї вольній, новій", 18 – 22 трав. 2012 р.] / Станіслав Бондаренко // Літ. Україна. – 2012. – 24 трав. – С. 1, 2.

Глоба, Н. Фототипічні, факсимільні та репринтні видання творів Т. Шевченка : [про творчу спадщину Кобзаря] / Наталія Глоба // Укр. л-ра в загальноосвіт. шк. – 2011. – № 2. – С. 41 – 43.

Дзюба, І. В Україну – назавжди : [перепоховання Т. Г. Шевченка на Чернечій горі в м. Каневі] / І. Дзюба // Культура і життя. – 2009. – 20 трав. – С. 5 : фотогр.

Дзюба, І. "І мертвим, і живим, і ненародженим..." : Шевченко вчора, сьогодні, завтра : [до 200-річчя від дня народж. Т. Шевченка] / Іван Дзюба // Голос України. – 2013. – 7 берез. – С. 20 – 21.

Жадько, В. О. Іду за Шевченком від Києва до Канева / Віктор Жадько. – [К. : Експрес-Поліграф, 2010]. – 127 с. : іл.

Жулинський, М. Тарас Шевченко. Духовна реалізація національного пророцтва : [про життя і творчість митця, поезії] / Микола Жулинський // Жулинський М. Українська література : творці і твори. – К., 2011. – С. 85 – 141.

Жулинський, М. Шевченко – 200 : [роздуми про Т. Г. Шевченка] / Микола Жулинський // Слово Просвіти. – 2012. – 8 – 14 берез. (№ 10). – С. 1, 10.

Журавель, В. Храм Шевченкового слова : [музей "Кобзаря" Т. Г. Шевченка в м. Черкасах] / В. Журавель // Сіл. вісті. – 2009. – 19 трав. – С. 2 : фотогр.

3 верховин півстоліття : Національній премії України імені Тараса Шевченка – 50 [упоряд. Вікторія Костюченко]. – К. : Либідь, 2012. – 392 с. : іл.

3 Кобзарем у серці : відзначили 199-ту річницю від дня народження Тараса Шевченка : [статті] // Голос України. – 2013. – 12 берез. – С. 4 – 5.

Захарчук, О. Шевченко музикант : [мистецька постать Кобзаря] / Оксана Захарчук // Дзвін. – 2012. – № 3. – С. 114 – 117.

Кобзар єднає Україну : [вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка на Чернечій горі в м. Каневі] // Уряд. кур'єр. – 2011. – 10 берез. – С. 1, 3.

Кобзар Т. Г. Шевченка [Звукозапис] / фонд "Справедлива країна" [та ін.] ; ред. О. Васильєва. – К. : НРКУ, 2010. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM).

Зміст : викон. М. Кропивницький, Б. Гмиря, С. Станкевич, Н. Ужвій, О. Кусенко, К. Радченко, Л. Кадирова, О. Петрусенко, О. Биструшкін, В. Розстальний, С. Олексенко, О. Петренко.

Кучерук, О. Вічний надзвичайний і повноважений посол : [про пам'ятники Т. Г. Шевченкові у світі] / Олександр Кучерук // Пам'ять століть. – 2009. – № 1 – 2. – С. 129 – 135.

Маньківський, В. Поет і княжна : [Т. Г. Шевченко і В. О. Репніна] / В. Маньківський // Голос України. – 2012. – 7 берез. – С. 9 : портр.

Мельниченко, В. Зародження традицій вшанування пам'яті Шевченка на Черкащині / Василь Мельниченко // Нова Доба. – 2013. – 21 берез. – С. 12.

Мельниченко, В. Монументальна Шевченкіана Черкащини / В. М. Мельниченко // Черкащина. – 2013. – № 1. – С. 40 – 43.

Нестеренко, П. "Кобзар" для нас – це не тільки те, що вивчають, а й те, чим живуть / Петро Нестеренко // Черкащина. – 2013. – № 1. – С. 38 – 39. [Шевченківські екслібриси з колекції музею "Кобзаря"].

Осипенко, О. "Брате-друже мій єдиний, Семене!" : [про дружбу Т. Г. Шевченка і С. С. Гулака-Артемівського] / Ольга Осипенко // Нова Доба. – 2013. – 7 берез. – С. 17 – 18.

Поліщук, В. Уроки великих роковин : [до відзначення 150-ліття з часу смерті Т. Г. Шевченка] / Володимир Поліщук // Холодний Яр : часопис. – Черкаси, 2011. – № 1. – С. 3 – 10.

Протасова, Г. "Я рисую тепер Україну..." [до 200-річчя Т. Шевченка видано факсимільний альбом митця 1845 року] / Ганна Протасова // Літ. Україна. – 2012. – 7 берез. – С. 1 – 2.

Синьоок, Т. Сторінками першого "Альбому малюнків Шевченка" / Тетяна Синьоок // Літ. Україна. – 2013. – 7 берез. – С. 1, 3.

Теми і мотиви поезії Тараса Шевченка / Ю. Барабаш, О. Боронь, І. Дзюба [та ін.] ; НАН України, ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка. – К. : Наук. думка, 2008 – 376 с.

Томенко, М. Слово та пензель Тараса Шевченка : [три подорожі Т. Г. Шевченка Україною] / Микола Томенко, Володимир Гресь // Нова молодь Черкащини. – 2012. [берез.] – С. 1, 2.

Томенко, М. 150-річна боротьба Тараса Шевченка за місце, або як Кобзар свій будинок під Каневом будував : історичні паралелі / Микола Томенко // Голос України. – 2011. – 26 лют. – С. 3.

Томенко, М. "Щоб Дніпро був під самим порогом..." 150-літня боротьба Тараса Шевченка за місце під Каневом : історичні паралелі / М. Томенко // Літ. Україна. – 2011. – 3 берез. – С. 1, 3.

Шарапа, О. М. Створення та становлення музею "Кобзаря" Т. Г. Шевченка в Черкасах / О. М. Шарапа // Краєзнавство Черкащини : зб. – Черкаси, 2011. – № 9. – С. 55 – 60.

Шарапа, О. Т. Г. Шевченко в Черкасах / Ольга Шарапа // Сім муз. – 2009. – № 5. – С. 2.

Шевченко, Тарас Григорович. Альбом 1845 року [Образотворчий матеріал] НАНУ, Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка ; [упорядкув. С. А. Гальченко ; ред. І. Голуб]. – факс. вид. – Дніпродзержинськ : Андрій, 2012. – 50 с. : іл.

Шквар, Г. Спадщина Тараса Шевченка : є нові знахідки : [про презентацію "Альбому малюнків Тараса Шевченка 1841 – 1843 років" у Черкас. музеї "Кобзаря" Т. Г. Шевченка] / Ганна Шквар // Черкас. край. – 2013. – 6 берез. – С. 20.

Шевченкіана Черкащини

З високим ім'ям Кобзаря : уродженці та жителі Черкащини – лауреати Нац. премії України імені Тараса Шевченка : бібліогр. довід. / уклад. Л. Демченко, Н. В. Адешелідзе. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2011. – 80 с.

Лисенко, М. П. Коріння Шевченкового роду : генеалогія і спогади / Микола Лисенко. – К. : Альфа, 2012. – 319 с. : іл. + електрон. опт. диск.

Косенко, О. Унікальна скульптурна шевченкіана музею "Кобзаря" / Ольга Косенко // Черкащина. – 2013. – № 1. – С. 37.

Мельниченко, В. Образотворча шевченкіана Черкащини : [образ Т. Г. Шевченка в роботах черкас. художників] / Василь Мельниченко // Нова Доба. – 2013. – 7 лют. – С. 12 ; 21 лют. – С. 3 ; 7 берез. – С. 18.

Мельниченко, В. Творчість Тараса Шевченка в театральному мистецтві : [шевченкіана в репертуарі черкас. театрів з 1890 р. по 1941 р.] / Василь Мельниченко // Нова Доба. – 2013. – 24 січ. – С. 4.

Пахаренко, В. І. Шкільне шевченкознавство [навч. посіб.] / Василь Пахаренко. – Черкаси : Брама-Україна, 2007. – 255 с. : іл.

Поліщук, В. Т. Шевченкіана земляків Кобзаря / В. Т. Поліщук // Пед. вісн. – 2009. – № 1. – С. 22 – 23.

Стежками Великого Тараса = Path of Greate Taras : [альбом / авт.-упоряд. І. О. Прилуцький]. – Черкаси : Відлуння-Плюс, 2010. – 111 с. : іл.

Тарас Шевченко – славний син Черкаської землі / [А. Ю. Чабан та ін.]. – Черкаси : Бізнес-стиль, [2012?] – 157 с. : іл.

Уклін Кобзареві : альманах / Упр. культури Черкас. облде-
ржадмін. ; [упоряд. Т. Федорова]. – [Черкаси : Чабаненко Ю. А.,
2011]. – 60 с. : іл.

Черкаські художники у вінок шани Великому Кобзареві
[Образотворчий матеріал] : кат. вист., Черкаси, 2009 р. / [фото
А. А. Мороз та ін., упоряд. О. М. Шарапа]. – Черкаси : Брама-
Україна, 2010. – 24 с. : іл.

Шарапа, О. Генеалогія Тарасового роду : [останні дослідж. з
історії роду Тараса Шевченка] / Ольга Шарапа // Літ. Україна. –
2012. – 15 лист. – С. 3.

Яковенко, Т. І. Жінки в долі Шевченка / Тамара Яковенко. –
Черкаси : Інтроліга TOP, 2012. – 115 с. : іл.